

לכבוד הרבנים הגאונים הרב אליהו מאיר פייבלזון והרב אוריה ענבל שליט"א

שמעתי שהתפרסמו עליכם דברי ביקורת. ייתכן שאלו שמועות שווא וגוזמאות, אבל כך דרכם של דברי לשון הרע וכפי שמן הסתם נופחו ועוותו הדברים שהושמעו באזני הרבנים החשובים המבקרים אתכם.

גם בלי ידיעת משנתכם ושמיעת דברי תורתכם, אני חושב שמספיקה ההיכרות עמכם כת"ח רציניים ועובדי ה' כדי להביע השתתפות במה שעובר עליכם. ראשית, מה שבעיקר מקומם בביקורת החריפה נגדכם הוא שנעשתה בלי לשוחח אתכם, בלי לנסות להבין האם הדברים הוצאו מהקשרם או נאמרו לסוג מסוים של בחורים ואברכים וכדו'.

מספיק שאספסוף נבער מפרסם שמועה, מוציא איזה משפט מתוך מאות שיעורים ודברי תורה ומביא לרבנים חשובים, כדי להוציא על תלמידי חכמים פסק דין סופי ולמנוע מהם להפיץ את תורתם.

וגם לו יצויר שהמשפט המסוים שצוטט אכן נאמר ואף הובן בהקשר הנכון, האם טעות בדבר אחד מספיקה כדי לשלול באופן גורף? האם לא מגיע לתלמידי חכמים שעבודת ה' לנגד עיניהם ומקפידים על קוצו של יו"ד בשו"ע – איזה שהוא שימוע? האם אינם ראויים לאמון שאפשר לבוא עמהם בדברים ואפילו להוכיחם וישמעו ויקבלו?

"אין דן יחידי אלא אחד". רק הקב"ה יודע את האמת כולה. קשה לקבל שאדם גדול אחד יחרוץ גורלכם בלי התייעצות עם כל גדולי ישראל, ובפרט שגדולי הדור, הגרמ"ה הירש והגר"י אייכנשטיין, תומכים בפעולות שלכם. זה במה שנוגע לצורה. אבל גם במה שנוגע לתוכן הדברים עצמם אין הדברים מתקבלים על הדעת.

יש תלמידי חכמים שאומנותם בתחום של לימוד עיקרי אמונת ישראל, בידע ובהבנה. אם זה באגדה, במחשבה או בקבלה. הנהגת הציבור כשלעצמה אינה מקנה יכולת הכרעה בעניינים אלו. מו"ר הגרא"מ שך ומו"ר הגר"ש ריזובסקי שהעמידו את עולם הישיבות ואת דרך הלימוד בו - שניהם לא שלחו ידם במקצועות אלו מסיבותיהם שלהם. הסמכות להכריע בדברים אלו נתונה לגדולי ישראל שזהו תחום עיסוקם.

נקודה נוספת - כשלמדתי בפוניבז' שמעתי שיחות מהגר"י לוינשטיין, אין זה סוד שסגנון דבריו היה שונה מאד מהגרא"א דסלר שקדם לו. ובכל זאת, הנהגת הישיבה סברה שיש מקום לכמה סגנונות ואופנים שונים של דברי תורה. אין רק נוסח אחד ויחיד.

כתבתי במגמה לדון המבקרים החשובים לכף זכות, ולאפוקי ממחשבה מוטעית כאילו ח"ו נובעת הביקורת מצרות עין בהתעניינות הגוברת של הבחורים והאברכים בדברי תורה רחבים ועשירים אלו.

תלמידי חכמים יראי ה' שברוח דעתם עוסקים בעניינים גבוהים אלו, אסור להם להירתע מלהשמיע את דבריהם. כמובן שצריך, ואף חובה, לקבל ביקורת וגם לחזור

מדברים מסוימים אם נמצאה הביקורת מוצדקת, אבל בשום פנים אסור להשתיק ת"ח באופן גורף.

ובכל מקרה צריך לזכור שגדולי עולם כהרמב"ם והרמח"ל ור"י אייבשיץ ובעל התניא ועוד, ספגו בחייהם חרמות קשים. חלקם, נשרפו ספריהם בידי בני דורם. אבל בדורות שאחר כך התבררו עוד הדברים וקיבלו אותם לחלוטין כראשי הדוברים בעם ישראל. וכך קורה גם היום כשבצעירותי ספרי הגאון רש"ר הירש היו "מוקצה", והיום הם מקובלים, וכן עוד רבים. וכמו שרואים שציבור בני התורה קיבל ושמע שנים רבות מהג"ר משה שפירא - ומאידך גיסא בסגנון אחר - מהמשגיח ר' דן סגל, על אף התנגדויות שקמו לשניהם. ומעולם לא הסכימו בני התורה להצטמצם למהלך חשיבה אחד בלבד.

חזקו ואמצו! והעמידו תלמידים הרבה!

המוחה על ביזוי תלמידי חכמים
דוד לייבל